

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Évesz évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 fr 20 kr. — Egyenlő száma 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és egyesületek melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapnak a lapot.

Felolós szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Kiadóhivatal: K-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

Parlamenti helyzet.

A szabadelvű pártot szörnyű veszedelem fenyegeti. A Kossuth-párt obstruálni akarja a 16. paragrafust, a nemzeti párt pedig, legalább Kovács Albert állítása szerint, semmiképpen s semmi áron sem akar fuzionálni a katonai javaslatok behozatalával mintegy inposszibilissá lett kormánypárttal. E kettős veszedelommal szemben valóságos szerencse, hogy Polónyi pártja duzzog a Kossuthistákra, s hogy a néppárt ereje az eddigi küzdelemben teljesen kimerült.

Mert ha a Polónyisták nem haragudnának a Kossuthistákra és ha a néppárti matadorok nem örülnének annak a viszonylagos nyugalomnak, melybe a többi pártok indolenciájuk őket juttatta, bizony nagyon kellene aggódnunk a kormánypárt sorsa és jövője miatt.

Igy azonban, csak a fele az ellenzéknek fenyegetve a szabadelvűpártot, egyrészt obstrukcióval, másrészt pedig az antifuzionális makacsság legyőzével, mégis remélnünk lehet, hogy a mostani állapotok kellemetlen hatásait előbb-utóbb valahogy csak kiheverjük.

A mennyiben tehát arra képes, hát csak hadd obstruáljon a függetlenségi párt. Mindent összevetve azonban mégis azt kell hinnünk, hogy a Kossuth pártja komoly és hosszabb obstrukcióra teljesen képtelen. Mert hogy sikerrel obstruáljon valamely párt, ahhoz nem elég a szándék és az akarat, ahhoz biz jelentősen értelmi erő s a mi a fő: rendkívüli nagy kitartás is kell.

De ez a párt nemcsak, hogy nem rendelkezik az obstruáláshoz szükséges intellektuális erővel, hanem a maga tradícióival és tagjainak nyugtalan temperamentumával fogva fizikailag is képtelen a hosszabb obstrukcióra.

Hisz máris unatkoznak ezek a jó ellenzéki urak s alig várják, hogy Kossuth Ferencz ur őket kiszar-
badítsa abból a hinárból, a melybe egynémely hevesvéri ellenzéki honatya belesodorta a függetlenségi pártot.

S mivel sem a kormánynak, sem pedig a kormánypártnak nem lehet a célja, hogy az ellenzék egy szölván annak akarata ellenére is rákényszerítse az obstrukcióra, örömmel és őszinte rokonszenvvel névzőlőnk minden oly lépést, melylyel a kormány és pártja a függetlenségi ellenzéknek lehetővé tenné a kollektlen helyzetből való szabadulást.

S e tekintetben nem átaljuk nyíltan kimondani, hogy a kormány előzékenysége még az esetre is indokolva látszanék, ha a sokat vitatott 16. §-nál teendő részleges engedményekkel kellene fedezni az ellenzék visszavonulását.

Az olyan erős kormány, mint a milyen Bánffy kormánya, bátran megengedhetni magának azt a lukszust, hogy engedékenynek és ölékenynek mutatkozik a kátyuba került ellenzékkel szemben.

Teheti ezt a kormány különösen most, a midőn egyrészt a katonai javaslatokkal elért nagy sikerei pozícióját újból megszilárdították nem csak fölfelé, de a közvélemény legszélesebb rétegeiben is, másrészt pedig a küszöbön álló kiegyezési provizó teljeszen függetleníti a kormányt és pártját minden olyan ellenzéki akcióitól, melynek éle a kvótagezsmény ellen irányulhatna.

Mivel pedig elsőrendű nemzeti érdek, hogy különös tekintettel az osztrák pártviszonyok zuhlott voltára, minél tisztább formában s minél határozottabb vonásokkal juttassuk érvényre a magyar parlamentárizmust s alkotmányos életünk sziklaszilárd-ságát, a jelen viszonyok között kiváló súlyt helyezünk arra, hogy az ellenzék se a maga számbeli gyengesége, sem pedig a kormánypártnak numerikus túlereje miatt rá ne kényszeríttessék inparlamentáris eszközök használatára.

Hisszük is, hogy a kormány és pártja a nemzet vitális érdekei tekintetében épp úgy fogja tudni

kötelességét, mint az ellenzék, melynek hazafias gondolkozása csak úgy, mint a kormánypártéé, minden kételyen felül áll.

Ami pedig a nemzeti párt fuzióellenes hajlamait illeti, a szabadelvű párt valóban méltányolai tudja a nemzeti párt ellenszenves viselkedését olyan ajánlatokkal és propozíciókkal szemben, melyek nem annyira a valóságban mint inkább csak néhány nemzeti párti politikusnak a fantáziájában léteznek.

Valósággal komikus tehát visszautasítani az olyan fuziót, melyet a liberálisok részéről senki föl nem ajánlott a nemzeti pártnak.

Országgyűlés.

Képviselőház ülése jun. 12-én.

Nehezen gyűltek a mai ülésre a képviselők. Nem esoda! Mégis csak kellmesőbb dolog otthon esendeszen szundikálni s folytatni az álmot, mely egy ősbudavári mulatság után bizonyára nagyon édes, mint elmenni a házba s hallgatni azt a sok egyforma ellenzéki beszédet, melyek maholnap nemcsak tartalomban, de még alakilag is tökéletesen egyformák lesznek. Mindennap ledarálnak belőlük egyet, kettőt, néha hármat is s oh kegyetlen végzet, nem hogy fogynának, hanem még szaporodnak. Most már harminczötön vannak fölriva a javaslat elleni fölszólalásra. Szegény jobboldal, mi lesz belőled, míg ezt a sok „egyet-mást“ végig halgatód?!

Egyébként a vita rendezők ma még egy új fogást is fedeztek fel. Nevezetesen a vezér megtiltotta övéinek, hogy az elnöki esengetyűszóra bemenjenek a terembe. Hadd kelljen 40 szabadelvű képviselőnek mindig ott lenni a gyűlés kezdetén. Most ez egyszer sikerült a fogás, mert csakugyan nem volt a teremben 40 képviselő s így az elnök nem kezdhette meg az ülést. De lett aztán mind-

TÁRGZA.

Hogyan bukott meg a mucsai husszövetkezet.

Hta: Mucsai.

Nem tudom miért, de úgy érzem, hogy a mai tárczában legaktuálisabb lesz, ha a mucsai husszövetkezet történetét mondom el.

Mert — tetszik tudni — én Mucsáról való vagyok s jól ismerem az ottani viszonyokat.

Jó barátom volt például dr. Vesei, a ki Mucsán a nyolczvanos évek közepén a — husszövetkezetet alapította. Micsoda remények fűződtek ehhez a szövetkezethez. A mint dr. Vesei a Mucsai Trombitában, — melyet én szerkesztettem — megpendítette az eszmét, másnap mindenki ezzel üdvözölte egymást Mucsai főterén:

Barátom, jó húst fogunk enni.

Az „istení eszme“ hódított.

A kik egymással közelebbi viszonyban voltak, titkos jeleket váltottak a készsörítésnél s jelentősen egymás szemébe néztek, a mi azt jelentette:

— Barátom, nagyszorú húst fogunk enni.

Azonban, hogy önök, a kik folytonosan jó húst esznek, — ennek az eseménynek a szenzációját megértésük, kijelentem, hogy Mucsán akár nyílttéri nyilatkozatokat lehetett kiadni a kodlikálatlan hús ellen.

A „Mucsai Trombita“ aztán hetenkint fokozza az étvágyat s a mit én sohasem hittem volna, megalakult Mucsán az első husszövetkezet.

Ah, micsoda napok voltak ezek!

Dr. Májassy és Dr. Bengó barátaim a nyakamba borultak, a mint az alakuló közgyűlésről mint választmányi tagok jöttek ki.

A részvényeket készpénzzel fizették. Olyan mohón vette mindenki, mintha ezután ingyen kapná a húst maga és kedves családja részére.

A konzorezium csakugyan rövid idő alatt fölvirágozott. Igaz ugyan, hogy az üzletvezető egy végzett esizmadiamester volt, az is igaz, hogy a hushoz az egész igazgatóságban a községi barom orvos értett legjobban, meg a kimérő legény, de hát az ilyen szövetkezetnél nem is szükséges.

Tudják a szolgálók és szakácsnők, hogy milyen húst vigyenek s az teljesen elég.

Egyszer azonban baj történt.

Az egyik igazgató nem kapta meg a vesepecsenyét.

No ez már baj.

Az első zátony egy világutra induló hajó történetében, a melyen nem muszáj ugyan mindjárt feennakadni, de az intő jelt figyelmen kívül hagyni nem szabad.

Az érdekelt igazgató distingválta mucsai politikus volt s mint ilyen tapintatosan akarta elintézni a dolgot s választmányi ülést hívott egybe.

Az elnök nagyott nézett, de mucsai tapintattal kívánva elintézni a dolgot, megnyitotta az ülést s

átadta a szót az érdekelt igazgatósági tagnak, a ki így kezdte:

— Baj van!

Aztán előadta, hogy az egyéni érdekek a szövetkezet köreiben nincsenek kielégítve, sőt bizonyos érdekek sértve vannak.

Végül kívágta a verbum regenst, hogy a eseléd nem kapott vesepecsenyét s az „asszony“ sirt. . .

No, ez már komoly baj!

Másnap mindenik igazgató eselédje ezzel ment a szövetkezet kimérő székébe, hogy vesepecsenyét. S lett ribillió minden háznál.

No, de a mocsaiak se fabatkák, hogy a szép és jó iránti érzékkel ne birjanak. Ha az igazgatósági tagokat a vesepecsenye illeti, akkor nekik kidukál a fehér pecsenye. Minden részvényesnek fehér pecsenye kellett.

Hasztalan kérdezte a kimérő legény, hogy mire kell az. Levesnek, vagdaléknak? Csak fehér pecsenye kellett s megrendült a husszövetkezet. Gazda az elnöknek, elnök a választmányának jelentette, hogy baj van.

Végre is megállapodtak, hogy nem kívánhat mindenki egyszerre sem vese-, sem fehérpecsenyét. Másnap a részvényesek közül senki sem ment a mucsai husszövetkezet mézarszékebe.

A mucsai konkurrens mézáros felérte ésszel s néhány napig színhust árult.

Negyednap ismét gyűlést kellett tartani s ezen Dr. Kirugó és Dr. Berugó igazgatósági tagok ugyanis fölfedezték, hogy az egész baj a szolgálókban rejlik.

járt s ment volna minden a maga rendén, ha a t. ellenzék megint nem gondoskodott volna valamiről, mivel az idő telik. Olay Lajost bízták meg, hogy találjon ki valamit. Ez elővette jegyzékét, lapozgató benne s csakugyan talált is. (Már hogy is ne találja a kormány ellen!) Arra figyelmeztette ugyanis az elnököt, hogy a kormány — bár a határidő lejárt — nem válaszolt interpellációira. Ez nem járja s intézkedést vár. Az elnök megígérte, hogy intézkedni fog. Ezután rátértek a napirendre. Az ellenzék részéről hárman beszéltek, elmondván újra azt, mit már annyian elmondtak. Különösen Károlyi István gróf beszéde iránt érdeklődött nagyon az ellenzék. Sokat vártak tőle, de bizony csalódtak. S miután sokat vártak, illendő hogy sokat tapsoljanak is neki. Meg is tették.

Beszéde folyamán jelentette ki a nemes gróf, hogy köpönyeget változtatott, átlépve a nemzeti pártba. Erre a lépésre, mint mondá, Apponyinak a sajtószabadság érdekében mondott beszéde készítette. — Most meg a nemzeti párt megfigyelték, hogy táborba tapsolt s lelkesedett, mert hát rome megzaporodtak egygyel.

A szabadelvű párt részéről Szentiványi Kálmán beszélt, védelmezve a javaslatot. Ámbár az ellenzék folyton zavarta közbevitelével a szónokot, ez ügyesen érvet s okosan beszélt.

A hétfői ülés napirendjéről a ház a katonai javaslatok tárgyalását tűzvé ki, ezzel az obstrukció egy ideig szünetelni fog.

Ülés végén Makfalvy Géza a munkás zavarások, Blaskovics Ferenc pedig Temesmegye alispánjának felfüggesztése tárgyában interpellálta a belügyminisztert. Előbbi interpellációra Perczel belügyminiszter nyomban válaszolt is, melyet a ház egyhangulag tudomásul vett.

Ülés vége 2 órakor.

A vidék.

Az utóbbi két évtized alatt, de különösen érezhető a mostani években, hogy a vidék rohamosan hanyatlak és szegényedik. A vidék iparosai és kereskedői nyögnek a keresetlenség és a szegénység jármái alatt, a legéletrevalóbb vállalatok panganak és általános a minden ágon való hanyatlás.

Csalódatos, ha vizsgáljuk ennek okait és rájövünk az okokra. Különben is egy szomorú tény lehet a bajok összes kuforásának tekinteni. Mindenki a fővárosba törekszik, ott akar érvényesülni és ha

Dr. Vesei nem osztotta egészen az aggodalmat, de azt elősmerte, hogy a szolgálókat meg kell nyerni az ügynek.

Bizottságot küldtek ki részletes javaslattal végett. A bizottság dr. Vesei álláspontjára helyezkedett s szintén kijelentette, hogy a szolgálókat az ügy részére megnyerni életkérdés.

A krízis azonban tovább tartott.

Dr. Kirugó memorandumot tervezett a miniszterhez, mert ez borzasztó, hogy hazánkban az ipart nem lehet felvirágoztatni.

Dr. Berugó a szolgálókhoz ragaszkodott.

A vélemények kezdtek megoszlan.

Dr. Vesei javaslatot tett, miszerint a részvényesek csak a szövetkezet székéből vásároljanak.

A felhívást megcsinálták, de semmi hatása sem volt.

A részvényesek tényleg odahagyták a társaság mézarszékét s nem volt emberi hatalom, mely őket oda kényszerítse. Ekkor nagy gyűlést tartottak.

Tüzes szónoklatok hangzottak el, lelkesítő a részvényeseket, hogy ha már létezik a szövetkezet, ne egyenek magán húst.

Mind hasztalan.

Báreázakat adtak ki; hus utalványokat létesítették. Nem ért semmit. A mucsai husszövetkezetnek meg kellett buknia, mert részvényesei nem pártolták s mikor a társulat kridát mondott, minden részvényesnek 50 frtja bánta meg a sajátságos társadalmi kísérletet.

Hiába Mucsán még a husszövetkezetnek is meg kellett buknia. — Mikor Berugó anyagbeszerző szövetkezetet indítványozott, egyszerűen kirúgták.

már a vidékre „assa el magát,” legalább b szükségleteit a fővárosból szerzi be.

Ha kell butor, azt a fővárosban olcsóbban kapom meg, gondolja az illető. Itt nagyobb a választék, nagyobb a konkurrenzia és így kisebbek az árak. Arra nem gondolnak, hogy itt nagyobbak a munkadíjak, vagyont képvisel a házber, s nagy az adó. A butorgyárosnak pedig ezt vevőin kell behozni. Még a konkurrencziát is a vevőnek kell megszínyni, mert a gyárosnak nagy választékot kell raktáron tartani. És a nagy választék nagy tőkét foglal magában és honnan szedik a kamatokat? A vevőkből.

Igy van ez minden vonalon. A fővárosból szerzik be a családok divatcikkeiket és csak azt tartják szépnek, izlésesnek, szemrevalónak és viselhetőnek, ami a fővárosból kerül ki. Valóságos versenyzést folytatnak a vidéki előkelő családok nőtágjai, hogy egy-egy ruhadarabok izlés és kiállítás tekintetében páratlanul álljon az ahhoz hasonló ruhadarabja ne legyen egyik ismerősének sem. Ha a vidéken készítené, úgy ha valakinek megtetszik, egyszerűen utána csináltatja. De keresse fel a fővárosban az eredeti forrást!

Ezt a versenyt is persze a vidék kereskedelme sínyli meg.

Ha valaki szép bérházat vagy magánlakot akar építeni, a terv elkészítését okvetlen egy „pesti” műépítésre bizza. Kerüljön sok ezer forinttal többbe, de azt akarja, hogy eldicsékedhessék, miszerint egy országos hírű műépítész tervezte az ő házat.

Igy azután mellőzik a vidéki iparost és a vidéki építést. Még a díszítéseket, fa- és vasmunkákat is fővárosiakkal készíttetik.

De nemcsak a bevásárlásokat, a szükségleteket is fedezi a fővárosból.

Ha egy vidéki földbirtokosnak tőkére van szüksége, vagy ha egy tőkepénzes pénzt akar elhelyezni, kölesönt a pesti intézeteknél vesz, tőkéjét a pesti intézetekben látja biztosítva. Ha pedig ez a tőkepénzes részvények vásárlására szánja el magát, úgy pénzt úgyancsak fővárosi vállalatok részvényeibe fekteti, de nem meri pártfogolni városi ipari és pénzügyi vállatait.

Szóval: a vidéki nem pártfogolja a vidékét és tönkijézi valóságos majomszeretettel mindazt, ami fővárosi.

Igy azután pusztul a vidék. De pusztul maga a vidék intelligenciája is. Mert a hanyatlás nemcsak az ipar és kereskedelem rohamos pangásában mutatkozik, hanem más jelenségekben is.

Igy például a diplomás emberek és mindazok, kik tudományukkal vagy tehetségükkel érvényesülni akarnak, a fővárosban kívánják elérni boldogulásukat. Kicsinynek tartják erre a vidéket és nem méltónak, hogy ott szerezzenek maguknak hírt, biztositelt vagy elismerést.

S az illetékes körök — sajnos — maguk is osztják ezt a hibás nézetet. A nagy tehetségnek a központban a helye! Ez a jelszó. A nagy tehetségnek szüksége van a fővárosi légkörre és csak itt találhatja meg az ő méltó helyét és környezetét.

Pedig ez nem igaz. A nagy tehetséget észreveszik és méltányolják mindenütt és a nagy tehetségekre tisztelesen szüksége van a vidéknek.

A vidéknek most nincs társadalmi élete. Nem látket a vör a vidéki társadalomban, mintha halálálmát aludná. Egy-két nagy város életképes és munkabíró társadalmától eltekintve, a vidéki városokban nincs élet, nincs gyülekezés, nincs együttműködés, nincs semmiféle társadalmi akezió. Nem törődnek sem irodalommal, nem éreznek magukban erőt és akaratképességet nemes ezélok előmozdítására és humanárius alkotások megteremtésére, legfeljebb csak politizálnak.

Igy vagyunk persze a vidéki színházakkal is, melyeknek nincs közönségük, az irodalmi társaságokkal, melyeknek nincs elég tág működési körük, így a sajtóval, melynek nincs közönsége, így a csekély számú jótékony körrel, melyeknek nincsenek tagjai, ha csak a kaszinók kártyakompániáit nem tekintjük jótékonyezélu társaságoknak.

Foglalkozni kellene a vidék bajaival és mostani hanyatló állapotával, friss vör, embereket kellene bevenni a vidékek társadalmába, akik tudnának ott új életet is kelteni. Mozgalomnak kellene kezdeni az ipar és kereskedelmi kamarák kebelében, melylyel meggátolnák a vidéki ipar és kereskedelem

pusztulását és keresztülvinnék, hogy a vidék a vidéken szerezze be szükségleteit.

Ha nagyobb tőke fog állandóan köz-kézen forogni a vidéki városokban, ha nagyobb lesz kereskedelmi, ipari és közgazdasági élete, ha a vagyonsodás nagyobb mérveket ölt, úgy e javulás önként magában rejtja a társadalmi téren való javult állapotok bekövetkezését is.

A pénz mozgató ereje mindennek és ha nem küzdenek vidéki polgártársaink gondokkal és rendelkeznek tőkével, bizonyára nem ijednek meg és nem húzódnak vissza minden nemesezélu társadalmi akeziótól, hanem igenis részt vesznek a társadalmi életben és ezzel valódi társadalmi életet teremtenek.

És ha a vidéki városoknak társadalmi élete eleven és működés-képes lesz, nem fognak a fővárosba kíváncsozni mindazok, kik tehetségüket és tudományukat most nem érvényesíthetik.

Terjedjen ki a kormány figyelme a vidékre is, mert az ország nem a fővárosából él és lesz nagygyá, hanem a nagy vidék rendezett állapotai is hozzájárulnak az állam erejéhez és háztartásának szilárd-ságához.

A gazdasági szakművelés terjesztése.

Hosszu idő óta hangoztatjuk uton-utfélen, hogy a magyar gazdasági életnek s kiváltképpen mezőgazdaságunknak intenzívvbbé kell lennie. Legalább is három évtizede annak, hogy teljesen átment a magyar közvélemény tudatába az a meggyőződés, miszerint a folyvást fokozódó világversenyben megélni csakis úgy tudunk, ha mezőgazdaságunkat, mely tulajnyomó részben még ma is a régi elavult alapokon dolgozik, reformáljuk és modernné tesszük, s módot találunk arra, hogy az ujkori találmányokat és a változott viszonyokhoz simuló felfogásokat benne alkalmazzuk.

Az az átalakulás, melyet a magyar gazdasági életnek általában s minden részében abszolválnia kell, sehol sem megy oly nehézkesen, mint a mezőgazdaságnál. Ennek a közgazdasági ágnak természetében rejlik konzervatívizmusa rendkívüli mértékben akadályozza azokat a törekvéseket, melyek az átalakulást elősegíteni igyekeznek s bizony, ha az egész világ gazdasági viszonyaiban történt fordulat s nevezetesen a mezőgazdaság megcsappant jövedelmezősége nem utat az agrikulturát kikerülhetetlen kényszerrel az új helyzethez való alkalmazkodásra, úgy az állami vagy társadalmi törekvések meglehetősen csekély eredményt értek volna el.

Nem kutatva már most, hogy az új világ-helyzetnek, avagy a társadalom erejének köszönhető-e a reformszükség tudatának általános elterjedése, konstátálhatjuk azt, hogy minden részről a szakműveltség általános terjedését tekintik a nagy átalakulás egyik legjelentősebb eszközét. S amit a világszerte súlyos gazdasági helyzet megváltoztatására irányuló törekvések talán semmi egyébben nem tudtak elérni: az egyértelműséget, — a szakművelés terjedésének kérdésében, ez önként létrejött. Agráriusok és merkantilisták kivétel nélkül megegyeznek abban a felfogásban, hogy a szakművelés terjesztése, ha nem is radikális megoldása a mezőgazdaság nagy problémáinak, de mindenesetre egyik legfontosabb kelléke a gazdasági átalakulásnak.

Ugyanez a meggyőződés a magyar társadalmat és állam-kormányzatot is teljes mértékben áthatja. A dolog általános jelentőségének elismerése mellett nálunk még az a tudat is közrejátszik, hogy mezőgazdaságunk, ha a világ-helyzet kényszerítő nyomása alatt tényleg keresztül menne a nagy átalakuláson, anélkül, hogy időközben a szakműveltség elterjedéséről gondoskodtunk volna, úgy az új épület nagyon gyenge, szilárd alapok nélkül való alkotmány lesz. Mert nincs ugyan kizárva az a mód sem, hogy a megtörtént átalakulás után, már az új helyzetben, lássunk neki a szakműveltség terjesztéséhez: de hiszen tudjuk jól, hogy milyen munka az, ha az alaposzlopokat az épület elkészülte után kell kicserélnünk. Nem lehetetlen, de felette nehéz és kockázatos munka.

Valósággal szerencsének mondhatjuk tehát, hogy közéletünk tényezőiben a gazdasági szakműveltség terjesztésére irányuló törekvések most, még

a nagy átalakulás közben nyilvánulnak és minden oldalon keresik az érvényesülés módját. S e törekvésekben osztozik a társadalom is az állammal, de természetesen, hogy a feladat tulnyomó részre az utóbbi maradjon.

A társadalom jobbra a gazdasági egyesületek működésében igyekszik közreműkölni a mezőgazdasági szakműveltség terjesztése terén. A helyi kiállítások és tanfolyamok rendezése, gazdasági pályakérdések kifizetése és szakmunkák kibocsátása már régebbi idő óta szerepelt a gazdasági egyesületek munkaprogramjában, mely azonban csak most nyerte meg azt a fontos kiegészítést, amely talán legközvetlenebb hatással van az érdekeltekre. Ez a népszerű gazdasági előadások rendezése, melyről az utóbbi időben öröndetes módon gyakori említés történik, nagy meglepetésre mindazoknak, akik tapasztalták, tudják, hogy az ilyen közvetlen s szóbeli érintkezés mindenkor sokkal eredményesebb bármely nyomtatott utasításnál vagy szakmunkánál. A gazdasági előadások ügyét a vidéken igen melegen karolta fel a megújított munkakedvvel dolgozó Erdélyi Gazdasági Egyesület, mely most a földművelésügyi miniszter támogatásával a Királyi Hírlap felkérte egész országrészre kiterjedő körűt s szaporán egymásutánban tart — jelezzük mindig más és más helyen — népszerű módon előadást arról, hogy mi az illető környékbeli gazdasági teendője. Hasonló buzgalommal, bár kisebb területi hatáskörrel dolgozik a Nyitrai Gazdasági Egyesület is, s felette kívánatos, hogy a többi gazdasági egyesületek lehetőleg gyorsan kövessék e példát.

A társadalomnál sokkal nagyobb eszközökkel és hasonlíthatatlanul nagyobb téren végzi munkát az állam a szakműveltség terjesztését. Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek határozottan elékelő programja van ezen a téren, amelynek legfőbb intenciója az, hogy a szakműveltség fejlesztését, mely eddig csupán a magasabb rétegekre terjedt ki, le kell vinni az alsóbb rétegekbe. Tehát: ne csupán a nagybirtokos kastélya és a jószágkormányzó udvarháza legyen az a hely, ahova a szakműveltség fejlesztésére irányuló törekvés a maga küldeményeit irányítja, hanem a negyedtelkes gazda, sőt még az egyszerű földműves is tudja meg: miért s hogyan kell dolgoznia, mit mikor és mely eszközökkel lehet legjobban teljesítenie.

Azonban e programjának kivételében Darányi nem esik túlzásba. Nem veszi kiesibe s nem mellozi a mezőgazdasági tudományos intézeteket és főiskolákat, sőt (a gazdasági egyetem és a mezőgazdasági egyetem és a mezőgazdasági múzeum létesítéssel, valamint az állatorvosi akadémia fejlesztésével) lehetőleg szaporítja számukat, erejüket. De viszont a népművelést, mely eddig el volt hanyagolva, erőteljesen felkarolja s az egész vonalon megindítja tevékenységét ezeknek érdekében, mert — ugymond — csak így látja elérhetőnek azt a célt, hogy hazánk gazdasági közéleténél az okosabb s a viszonyok által megkövetelt gazdasági elvei meghonosodjanak s gyökeret verjenek.

E felfogásnak megfelelően aztán a miniszter költségvetésében (a tényleges gazdasági ügyviteli jellegű kiadásoktól eltekintve) a legnagyobb kiadás tétele: közel egy millió forintnyi összegben a gazdasági szakműveltség terjesztésére fordítja. A négy gazdasági intézeteken kívül 14 földművelés-iskolát fog fentartani, a népiskolai tanítók részére ingyenes ösztöndíjas gazdasági tanfolyamokat rendez, a gazdasági vándortanítást szakorok kiművelésével újjászervezi, s kapcsolatba hozván a mezőgazdasági oktatást az elemi és népiskolákkal, valamint a tanítóképző-intézetekkel, egyszersmind bőven gondoskodik a szakmunkák és ismeretterjesztő nyomtatványok kiadásáról s ingyenes szétosztásáról. A kultuszminiszterrel egyetértően pedig a gazdasági ismétlő-iskolákat országsszerte szervezi és rendszeresíti.

Nyilvánvaló mindezekből, hogy Darányi miniszter minden eszközt s minden alkalmat megragad arra, hogy a szakműveltség terjedésének utat nyisson a magyar gazdasági közélet minden rétegébe. Nagyrá kell bicskálnunk ezt a törekvést, mert ismerjük rendkívüli fontosságát s tudjuk, hogy a szakműveltségnek mérhetetlen szerepe lesz a világgazdaság mindjobban kiélesedő nagy versenyháborújában, s ezzel egyszersmind Magyarország gazdasági jövőjében.

—la.

Ujdonságok.

— **Uj pénzügyigazgató.** Molnár Lajos budapesti pénzügyi titkár pénzügyi tanácsossá és Csik- és Udvarhelyvármegyék területére kir. pénzügyigazgatóvá neveztetett ki.

— **Időjárásunk.** Végre-valahára kiderült az idő s látunk ismét derült eget, mit csaknem másfél hóig tartó eső után vajmi ritkán láttunk. És az eső elmúltával felelelt a gazdaközönség reménye is s talán a természetben nem is lesz olyan nagy kár, mint sokan hitték.

— **Tanulmányut.** A selmeczi erdész akadémia növendékei tanulmányutjukban előjönnek Háromszék-megyébe is. Kézdi-Vásárhelyre e hó 18-án este érkeznek. Az utazó társaság tagjai: egy főerdő tanácsos, 2 erdő tanácsos, egy erdőfelügyelő, 2 tanár és 14 növendék.

— **Színészet.** Szalkay Lajos színtársulata Kézdi-Vásárhelyre érkezett s esütörtökön kezdte meg előadásait. Két bemutató előadás lesz és pedig esütörtökön a „Gyimesi Vadvirág” ezen nagy hírre kapott népszimű és pénteken „Durand és Durand” vígjáték, Szombaton elkezdődik a bérlet.

— **Értesítés.** A kézdi-vásárhelyi áll. polgári fiúiskolában az 1896/7 iskolai évet bejáró nyilvános vizsgálatok f. hó 21-, 22 és 23-ik napjain lesznek megtartva a következők sorrendben: 21-én délelőtt 8—12 óráig az I. osztály minden tantárgyból; délután 2—6 óráig a II-ik osztály. — 22-én délelőtt a III-ik, délután a IV-ik osztály. — 23-án délelőtt az V-ik osztály minden tantárgyból. Délután tornázás, rajzkiállítás megtekintése, zóruőnépely. 24-én magánvizsgálatok lesznek, még pedig délelőtt írásbeli, délután szóbeli. A magánvizsgálat zártkörű. A nyilvános rendes vizsgálatokra, valamint a záróünnepélyre a t. szülőket és érdeklődő tanügybarátokat tisztelettel meghívja, Kézdi-Vásárhelyt, 1897. június hó 14-én az igazgató.

— **A kézdi-vásárhelyi takarékpénztár tulajdonát képező gőzfürdővel,** úgy a gőz- mint a kádfürdő használata folyó június hó 16-tól július 1-ig megszűnik, mivel ezen idő alatt üst és más tárgyak tisztítás alatt lesznek.

— **Eltűnt anyakönyvvezető.** Csikszerezében Veres Lajos tanító, anyakönyvvezető április 5-én nyomtalanul eltűnt a lakásáról s hiába keresték, nem találták meg. A városban az a nézet terjedt el, hogy gyilkos merénylet áldozatává lett. Végre minap az Olt egyik gátjának javítása közben egy molnár ráakadt holttestére. A rendőrkapitány, miután a személyazonosságot megállapították, elrendelte, hogy temessék el. Ez meg is történt, bár a közönség körében nagy volt a fölháborodás a miatt, hogy temetés előtt nem bontották föl hivatalosan s még azt sem állapították meg, vajjon gyilkosságnak vagy öngyilkosságnak esett-e áldozatul.

— **Meggyilkolt munkás.** A gyulafalvi faipar telepen a csikmegyei munkások összeverekedtek és gyergyó-alfalusi Simon Ambrus 21 éves munkást egy földije késsel mellen szarta. A kés pengéje átjárt a szerencsétlen ember tüdejét s két napiszenvedés után a kézdivásárhelyi Rudolf kórházban — hova beszállították — meghalt. A törvényszéki nyomozat megindult.

— **Öngyilkosság.** Rácz Károly, szentkatolnai lakost f. hó 15-én reggel virradólag lakásán a süttő felakasztva találták. Midőn észrevették, már csak a halál volt konstatalható. Tettének oka ismeretlen.

— **Kirándulás a magyar tengerre.** A magyar közönségnek alkalma lesz egy 5 napra tervezett kirándulást tenni a magyar tenger mellékre, Piume, Abbazia, Cirkvenica és környékére. A társaság június 16-ikán indul a központi pályaudvarról délután 3 órakor külön gyorsvonaton. Fiumében megismerli a tengerészeti múzeumot, a halcsarnokot, a rizshántó, a Pfa-féle cognac gyárat, a torpedó- és hajó-gyárat, a „Tersatto” vár romjait, valamint a várbán levő „Madonna del Mero” bucsujáró templomot is. Külön hajón átvitorlázik a társaság Cirkvenicára, hol a fürdőgondnoksága nagy ünnepséggel fogadja majd a kiránduló társaságot. Magyarjaink tiszteletére hangversenyt, táncmulatságot és tűzijátékot rendez. Másnap következik Cirkvenica környékének megtekintése és az Abbaziába való hajózás. Abbaziában ismét meghál a társaság,

hol tiszteletükre fényes kerékpárkörüző, estély és ünnepi színelőadás rendeztetik. A kirándulásban résztvevők akár 20-án, vasárnap reggel már Budapestre érkezhetnek, akár pedig vasuti jegyeiket felhasználva, visszafelé az utazást megszakíthatják. Az utazási jegyfűzet a benne lévő összes vasuti, reggeli ebéd, vacsora, szálloda, külön hajó, fürdő stb. szelvényekkel együtt csak 30 forintba kerül. Az ezen utazásban résztvenni szándékozók jegyeiket már előre, de csakis június hó 12-ikéig a „Nemzetközi Fürdő Lapok” szerkesztőségében, Budapest, IV. k. Zöldfa-utca 41. sz., és a „Gyógyfürdők, Üdülőhelyek utazási központi irodájá”-ban, Budapest, koronaherceg-utca 81. sz., mint a társas utazás rendezőinél, megválthatják. Az utazásra vonatkozó bővebb felvilágosítással a prospektus szolgál, melyet kívánatra bárkinek ingyen küldenek a rendezőségek.

Apróságok.

Szellem.

A tanár ur magyarázza a szellem erejét, aztán szól:

— A szellemnek tehát nincs teste; nincs feje, ajaka, karja, lába . . . de mi je van, Molnár?

A fiú elgondolkozik. Majd kivágja:

— Hasa!

Tanulékony.

Jóska, az új inas, oly faragatlan, hogy a mi nap a vendégnek a kezében hozta a pohár vizet.

Urnoje leczkértette:

— Málkor tányéron hozza a vizet.

És Jóska, mikor másnap vizet kérték tőle, a tányéron hozta a vizet, — de pohár nélkül.

Nem siettek.

— Ki halt meg kegyelmeteknél? — kérdik a gazdtól.

— Az anyjukom.

— Lám, lám; sokáig volt beteg?

— Elég sokáig.

— Aztán hívtak-e orvost?

— Mostanig nem, de ha rosszabbul lett volna mégis csak hittünk volna!

Idegenek forgalma.

Junius 4-től 11-ig.

— **Nemzeti szálló:** Klein Zsigmond utazó Bécs. Fuchs Sándor kereskedő Bécs. Kunk Ferenc utazó Reichenberg. Lux Gyula utazó Bécs. Hausleitner F. bank-igazgató Brassó. Vogt Reinhold gyáros Brassó. Etnyei János ügynök Erzsébetváros. Spitzer Béla kereskedő Gyulafalva. Vajna Lajos mérnök S.-Szt. György. König János főerdőmester S.-Szt. György. Kelemen Lajos tiszti ügyész S.-Szt. György.

— **Millenium szálló:** Goldstein Henrich utazó Bécs. Schreiber Vilmos kereskedő Brassó, Haas Ferenc utazó Kolozsvár. Schelnier Márk utazó Budapest. Nagy Károly földbirtokos Kilyén. Rudolf József bútorkereskedő Székely-Udvarhely. Foris András hentes és neje Csik-Gyimesbükk.

Nyiltér.*)

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi-szer ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomosító bedörzsölésként alkalmaztatik közvényről, csúszni, tag-szaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésre is mindig gyákrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakarta Horgony-Liniment elnevezése alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban késlelben van; főraktár: Török József gyógyszerész Budapest. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbértékű utaztat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

E rovat alatt közléstiekért felelősséget nem vállal a szerk.

Sz. I—1897

b. m.

Árverési hirdetmény.

Alólirott kir. közjegyző közhírré teszi, hogy a közdivásárhelyi törvényszéknek 2260/1897 p. sz. végzése következtében, a vagyonbukott közdivásárhelyi II. temetkezési egylet esődtömegében tartozó követelések 1897. július hó 1-ső napján d. e. 9 órakor az alólirott kir. közjegyző irodájában el fognak árvereztetni.

Az árverési feltételek naponként a hivatalos órák alatt alólirott kir. közjegyző és Dr. Szászváry Gyula ügyvéd

esődtömeg gondnok irodájában megtekinthetők.

Kézdi-Vásárhely, 1897. év június hó 13-án.

Dénes Lajos,
kir. közjegyző.

103 1—2

Hirdetések

e lap kiadó hivatalában

felvételnek.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Kovásznára is a legújabb műszerekkel ellátott kényelmes

új műtermet építtettem.

Az újabb kor igényeinek megfelelően berendezett műtermeimben izléses és csinos kivitelű fényképek, valamint az új porcellán lapok, edények és fatárgyakra való fényképek egész életnagyságig színezve is pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

A legjobb segédekkel ellátott mindkét műtermem ajánlom n. é. közönség b. pártfogásába.

Bogdán Ferencz,
fényképész.

Papirkereskedés**az emeleten**

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy id. Jancsó Mózes kereskedő üzlethelyisége fölé az emeletre a helyi viszonyoknak megfelelőleg

PAPIRKERESKEDÉST ÉS NYOMTATVÁNYRAKTÁRT

rendeztem be, a hol mindennemű irodai és levélpapírokat, irodai szereket, tintákat, tintatartókat, irodai és zsebkönyveket, virágpapírokat és virágleveleket, csokortartókat, stb. a legdusabb választékban, olcsó árak mellett árusítok el.

Továbbá bátor vagyok becses figyelmébe ajánlani újabban gőzhajtásra berendezett

KÖNYVNYOMDÁMAT,

melyet ellátam a legújabb ezimírásokkal úgy, hogy e tekintetben minden igényeket képes vagyok kielégíteni, a legjutányosabb árak mellett.

Ezzel kapcsolatban tudatom, hogy megrendelőim kényelmére való tekintetből

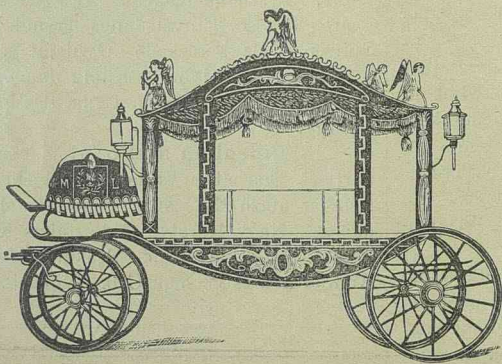
KÖNYVKÖTÉSZETET

is rendeztem be, melyet szintén ellátam a legújabb vágó-, fűző-, lyukgató- és számozógépekkel, mi által megrendelőim meg lesznek kímélve attól, hogy e szakmába vágó munkáikkal külön fáradjanak, s így nem csak a nálam megrendelt, hanem új könyvek, folyóiratok stb. kötését, valamint régi könyvek javítását a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig igen jutányos árak mellett eszközölöm.

Ugy a n. é. közönség, a valamint hivatalok szíves pártfogását ezutánra is kérve maradtam

tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
nyomdatulajdonos.

Feltűnő**olcsó árak!****Uj temetkezési intézet!****DÁVID ANTAL**

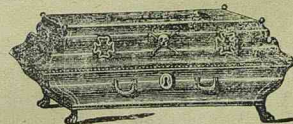
diszes berendezésű temetkezési vállalata az, hol a nagyérdemű közönség a szükséges halotti kellékeket minden rangosztályhoz illően, a legdusabb választékban találja meg. Szemfedelek, halottiöltözékek, művirág- és gyöngykoszorúk, fenyő- és tölgyfa (esere) koporsók legolcsóbb árban, ércz koporsók gyári árjegyzék szerint lesznek felszámítva.

Diszesen kiállított üveges és egészen gyászos hintóim a temetkezések bármely fényének, pompájának megfelelnek; diszkocsimért is a legmérsékeltebb árt számítom fel, míg a teljes gyászkoesita nálam vásároló közönségnek díjtalanul bocsátom rendelkezésére.

Az itten felsoroltakról meggyőződést szerezhet magának a nagyérdemű közönség, s midőn becses pártfogását remélem, vagyok kiváló tisztelettel:

Vasár- és ünnep napokon valamint bolt-zárás után lakásomon
(Zsindely-piacz) állók a t. közönség rendelkezésére.

DÁVID ANTAL,

A legszolidabb árak!

Ny. Ifj. Jancsó Mózesnél K.-Vásárhelyen

Nagy raktár ércz- és fakoporsókban.

Valódi ezüsttel diszitett testőri öltözetek.